

### 3

## Vragenuur: Vragen Van Veldhoven

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van Orde.

**Vragen** van het lid Van Veldhoven aan de minister voor Wonen en Rijksdienst over **het bericht "Groene stroom Rijk niet duurzaam"**.



**Mevrouw Van Veldhoven (D66):**

Voorzitter. Hoe groen is groene stroom? En hoe groen is onze overheid? Is de groene stroom die onze minister in zijn nieuwe toren gebruikt eigenlijk wel groen? "Sjoemelstroom uit Noorwegen", noemde de Volkskrant het. De certificaten kloppen, maar er zou geen kilowatt extra groene energie mee worden opgewekt.

Hoe groen is groene stroom? Die vraag is belangrijk, omdat het gaat over veel energie — het equivalent van honderdduizenden huishoudens — maar ook omdat de overheid aan mensen en bedrijven vraagt om duurzamer om te gaan met hun energieverbruik. Dan moet de overheid dus ook bereid zijn om zelf het goede voorbeeld te geven. D66 vindt het prima om daarbij goed op de kosten te letten, en verder te kijken dan onze landsgrenzen.

Ik wil natuurlijk geen zwartkijker zijn, maar grijze stroom "witwassen" totdat die groen is, kan natuurlijk niet de bedoeling zijn. Toch lijkt dit met stroom uit Noorwegen wel het geval zijn. De stroom die de Noren al jaren afnemen, wordt namelijk op papier ineens aan ons als groene stroom verkocht. Op papier wordt die groene stroom dus gebruikt door onze ministeries en hun ambtenaren, zonder dat die stroom uit het stopcontact komt. Het lijkt dus dubbel te tellen.

Ik krijg graag scherp hoe het zit. Vindt de minister dat hij hiermee het goede voorbeeld geeft? Leidt de inkoop van groene stroom door het Rijk nu echt tot extra nettoproductie van zon-, wind- of waterkracht en, zo nee, vindt de minister dat dit wel zo zou moeten zijn? Als groene stroom op papier via waterkracht uit Noorwegen wordt opgewekt, telt de leverancier die stroom dan dubbel of wordt dit dan echt van zijn duurzame productie afgetrokken en, zo ja, kunnen wij dat controleren? In Nederland hebben wij een certificerende instantie die checkt of alle certificaten kloppen. Zouden de door het Rijk ingekochte certificaten uit het buitenland door de keuring komen van onze eigen Nederlandse keuringsautoriteit? Met andere woorden, stellen wij daaraan dezelfde eisen als aan de groene stroom die in Nederland wordt opgewekt?



**Minister Blok:**

Voorzitter. Mevrouw Van Veldhoven vraagt of het Rijk als een grote verbruiker van het goede voorbeeld geeft voor duurzame inkoop daarvan. In mijn overtuiging kan ik daar volmondig "ja" op zeggen. Ter compensatie van het elektriciteitsverbruik kopen wij garanties van oorsprong. Die garanties worden volgens een Europees certificeringssysteem beoordeeld op milieukwaliteit. Dat betekent niet per se dat daarbij sprake is van extra nettoproductie. Dat was

namelijk de volgende vraag van mevrouw Van Veldhoven. Er is in Europa nu eenmaal een groter aanbod van groenestroomcertificaten dan er vraag naar is. Het aankopen van die garanties van oorsprong leidt dus niet per se tot meer productie.

Dat wil overigens niet zeggen dat de overheid geen initiatieven neemt om een bijdrage te leveren aan extra productie. Dat moet natuurlijk wel binnen de speelruimte blijven die, alweer, Europese inkoopregelgeving ons biedt. Wij mogen niet zomaar zeggen dat stroom uit een andere Europees land niet welkom is. We bereiden een aanbesteding voor de kantoorgebouwen rond het centraal station in Den Haag voor. Wij willen in de buurt van die kantoren duurzame energievoorziening organiseren. Dan betreft het echt additionele energievoorziening.

Mevrouw Van Veldhoven vroeg ook naar de telling in Noorwegen; telt de leverancier dubbel? Die vraag kan ik niet uit het hoofd beantwoorden. Ik ben graag bereid om daar schriftelijk op te antwoorden, maar het hangt samen met de manier waarop Europa de garanties van oorsprong beoordeelt.

**Mevrouw Van Veldhoven (D66):**

Produceerden wij maar veel meer groene stroom dan dat wij met elkaar elektriciteit verbruiken. Dan zou het argument van de minister natuurlijk opgaan, maar dat is niet zo. Een heel groot gedeelte van onze stroom wordt nog steeds grijs geproduceerd, in Nederland zelfs 96%. Er is dus nog voldoende stroom om te vergroenen. De overheid kan daaraan een bijdrage leveren door ervoor te zorgen dat zijzelf in ieder geval groene stroom inkoop. Wat is er nu in Noorwegen aan de hand? Daar krijgen de huishoudens al jaren elektriciteit op basis van waterkracht. Nu wordt op die elektriciteit ineens een groen labeltje geplakt en dat labeltje alleen wordt aan Nederland verkocht. Daarmee dragen wij dus op geen enkele manier bij aan de verdere vergroening van onze totale energiemix. Zoals ik al heb gezegd, is D66 niet tegen kosteneffectieve oplossingen. Wij zijn evenmin tegen over de grens kijken. Wij vinden echter dat het bij groene stroom niet kan gaan om stroom die er altijd al was, maar groen herlabeld is. Vindt de minister dat ook?

Ik ben blij met de toezegging dat de minister voor de aanbesteding gaat kijken naar duurzame energie. Ik ben ook blij met zijn schriftelijke reactie op de dubbeltelling. Ik wil graag ook een principiële antwoord van de minister. Vindt hij ook dat groene stroom die de Nederlandse overheid inkoop, echt groene stroom moet zijn en geen herlabeling van iets wat er allang was?

**Minister Blok:**

Allereerst heb ik een correctie op de manier waarop mevrouw Van Veldhoven mij citeerde. Zij zei dat ik gesuggereerd zou hebben dat er meer groene stroom is dan elektriciteitsverbruik, maar wat ik gezegd heb, is dat het aanbod van groene stroom groter is dan de vraag naar specifiek groene stroom. Dat is de reden dat de aanschaf van die garanties van oorsprong door de Nederlandse overheid niet leidt tot extra productie van groene stroom. Het aanbod is namelijk al groter dan de vraag naar groene stroom.

De vervolgvraag van mevrouw Van Veldhoven was of ik uit principe vind dat alle groene stroom die de Nederlandse overheid inkoopt, additionele groene stroom zou moeten zijn. Daaraan hangt inderdaad een prijskaartje. Het is niet de strekking van de afspraak die wij nu gemaakt hebben. De vraag is dus of de regering en de Kamer ook bereid zijn om dit extra prijskaartje te betalen. Om die vraag te kunnen beantwoorden, moeten wij eerst die extra prijs in kaart brengen. Mevrouw Van Veldhoven zal mij vergeven dat ik dat niet even vanachter het spreekgestoelte doe.

**Mevrouw Van Veldhoven (D66):**

Als de minister kan toezeggen dat hij de berekening van het prijskaartje zal opnemen in de brief over de dubbelrekening, waaraan hij daarnet refereerde, komen wij met elkaar een stap verder en leggen wij de vraag waar die hoort te liggen. De vraag naar groene stroom wordt in belangrijke mate bepaald door de vraag in hoeverre grote spelers — zoals de NS, die dit al doet, en de Nederlandse overheid — naar echt groene stroom vragen. Zo komen wij dicht bij een werkelijke vergroening van onze energiemarkt.

**Minister Blok:**

De gevraagde berekeningen zal ik graag leveren. De vergelijking met de inkoop van bedrijven als de NS gaat niet helemaal op, omdat bedrijven niet of veel minder dan overheden zijn gebonden aan de inkoopvoorschriften volgens welke je niet mag discrimineren tussen landen.

**De heer Paulus Jansen (SP):**

Het goede nieuws van dit vragenuur is dat zelfs een eurofiele partij als D66 afstand neemt van de groene rommelcertificaten die zijn ingevoerd onder de bezielende leiding van D66-minister Laurens Jan Brinkhorst, een jaar of elf geleden.

Ik heb de volgende vraag aan de minister. Klopt het dat die heel goedkope groene certificaten, waarvan ook de overheid gebruikmaakt, handig zijn voor greenwashing van het overheidsbeleid? Of wil het kabinet serieus werk maken van verduurzaming en is het bereid om zelf echt te investeren in verduurzaming in Nederland?

**Minister Blok:**

Ik weet eigenlijk niet of het woord "greenwashing" een positief of negatief oordeel inhoudt.

**De heer Paulus Jansen (SP):**

Wat denkt u zelf?

**Minister Blok:**

Ik heb geen idee, want u komt ermee. De vervolgvraag lijkt op die van mevrouw Van Veldhoven. Vind ik dat alle inkoop ter plekke duurzaam geproduceerd moet zijn? Ik heb al aangegeven dat dit een kostenafweging is en dat ik de benodigde berekeningen graag met de Kamer deel.

**Mevrouw Van Tongeren (GroenLinks):**

ProRail en Rijkswaterstaat gebruiken de CO<sub>2</sub>-Prestatieladder bij hun inkoop. Wij doen namelijk aan groene stroom om CO<sub>2</sub>-uitstoot te verminderen. Zou de CO<sub>2</sub>-Prestatieladder geen handig instrument zijn om toe te passen bij de inkoop van stroom?

**Minister Blok:**

Dat lijkt mij ook een dubbelrekening, want het feit dat we bij duurzame energie werken met garanties van oorsprong, geeft aan dat het daarbij gaat om energie die geen of nauwelijks extra CO<sub>2</sub>-productie oplevert. Als mevrouw Van Tongeren daarnaast ook nog om een CO<sub>2</sub>-ladder gaat vragen, dan produceren we zelf extra CO<sub>2</sub>, zou ik zeggen.

**De voorzitter:**

Dank u wel. En dank voor uw komst naar de Kamer.